

KATARZYNA BROJ

Państwowa Szkoła Muzyczna I i II st. im. I. J. Paderewskiego w Koninie

Sprawozdanie z VII Ogólnopolskiej Konferencji Metodycznej dla nauczycieli przedmiotów ogólnomuzycznych i rytmiki

W dniach 23–24 września 2016 roku po raz siódmy odbyła się Konferencja dla nauczycieli przedmiotów ogólnomuzycznych i rytmiki, zorganizowana przez Państwową Szkołę Muzyczną I i II stopnia im. I. J. Paderewskiego w Koninie. Obrady Konferencji toczyły się w Auli Szkoły w Koninie, mieszczącej się przy ul. 3 Maja 50.

Pomysłodawcą i organizatorem cyklu Konferencji jest doświadczony nauczyciel teorii muzyki i Wicedyrektor PSM I i II st. im. I. J. Paderewskiego w Koninie, Urszula Kozłowska. Dzięki jej zaangażowaniu i dbałości o wysoki poziom merytoryczny i organizacyjny Konferencja cieszy się rosnącym zainteresowaniem środowiska muzycznego. Do współpracy zapraszane są uznane autorytety w swoich dziedzinach, a uczestnicy otrzymują wiedzę i pomoce dydaktyczne, które mogą wykorzystać w swojej pracy. Od pierwszej edycji wydarzenie objęte jest patronatem Centrum Edukacji Artystycznej (CEA), w jego przebiegu aktywnie uczestniczyli: starszy wizytator CEA ds. ewaluacji Małgorzata Bednarek i starszy wizytator CEA Regionu Wielkopolskiego Artur Matejuk.

Pierwsza Konferencja odbyła się w 2010 roku w odpowiedzi na potrzebę poszerzenia i wymiany doświadczeń metodycznych w celu poprawy jakości pracy dydaktycznej, zgłoszoną przez nauczycieli rytmiki, kształcenia słuchu i przedmiotów ogólnomuzycznych. Wśród wykładowców znaleźli się pracownicy naukowcy Akademii Muzycznej w Poznaniu: prof. Małgorzata Berent-Kupsik (kierownik naukowy Konferencji), dr Kinga Ceynowa, dr Anna Kędziarska, st. wykł. Agnieszka Chenczke-Orłowska, dr Joanna Stefaniak.

W kolejnej edycji skupiono się na problemach doboru trafnych i skutecznych form rekrutacji do szkoły muzycznej, pobudzenia aktywności uczniów na lekcjach oraz zachęcania ich do udziału w atrakcyjnych

konkursach pozaszkolnych, roli improwizacji w ramach przedmiotów ogólnomuzycznych i wykorzystaniu elementów muzyki jazzowej w procesie nauczania. Kierownikiem naukowym został dr Michał Moc z Akademii Muzycznej we Wrocławiu, pełniący tę funkcję aż do VI edycji. Jego udział w podnoszeniu rangi tego wydarzenia zasługuje na słowa uznania. Oprócz wykładowców z ośrodków akademickich (Wrocław i Poznań) swoją wiedzę podzielili się również nauczyciele teorii: dr Michał Moc, dr Katarzyna Stroińska-Sierant, Aleksandra Godlewska-Szulc, Magdalena Marcinkowska, Urszula Kozłowska.

Edycje trzecia, czwarta i piąta gromadziły coraz większą liczbę uczestników, a grono wykładowców wzbogacili: Marek Dyżewski (Wrocław), dr Anna Kędzierska, (AM Poznań), Sławomir Kozłowski (PSM I i II st Zielona Góra), dr Dariusz Przybylski (UMFC Warszawa), dr Ewa Wilczyńska (UMFC Warszawa), Paweł Zielak (PSM I i II st. w Koninie), dr Artur Zagajewski (AM Łódź), Mariusz Tokarski (MKiDN Warszawa), prof. Danuta Dobrowolska-Marucha (UMFC Warszawa), dr Ewa Stachurska (UMFC Warszawa), dr Tomasz Kienik (AM Wrocław).

Rosnące zainteresowanie Konferencją oraz wysoki poziom merytoryczny i organizacyjny wydarzenia pociągnęły za sobą zmianę zasięgu VI edycji spotkania na ogólnopolski. Hasłem przewodnim tym razem stała się „Harmonia kształcenia słuchu – harmonia pokoleń, harmonia stylów, harmonia wyzwań i wizji”. Oprócz wcześniej zapraszanych wykładowców: dr Agnieszki Chenczke-Orłowskiej (AM Poznań), dr Katarzyny Stroińskiej-Sierant (AM Poznań), dr Tomasza Kienika (AM Wrocław), dr Michała Moca (AM Wrocław) w Konferencji wzięli udział: Grażyna Krzanowska (ZPSM Bielsko-Biała), Grażyna Draus (UMFC Warszawa), Joanna Tomkowska (PSM I i II st. Olsztyn), Małgorzata Wiśniewska (PSM I i II st. Łomża).

Ubiegłoroczna, VII edycja w formule dwudniowej „Muzyka w przestrzeni. Przestrzeń w muzyce”, zgromadziła ponad 150 uczestników, wśród których znaleźli się przedstawiciele wszystkich typów szkół muzycznych z całego kraju. Celem Konferencji była refleksja i dyskusja nad aktualnymi problemami szkolnictwa artystycznego, a w szczególności zagadnieniami związanymi z nauczaniem przedmiotów teoretycznych w szkołach muzycznych I i II stopnia. Konferencja miała charakter praktyczny, wpisując się w rzeczywiste i aktualne potrzeby środowiska nauczycieli z całej Polski.

Obrazy rozpoczął wykład dra Tomasza Kienika z Akademii Muzycznej we Wrocławiu, który zwrócił uwagę na problematykę barwy dźwięku i pamięci muzycznej na zajęciach kształcenia słuchu w szkole muzycznej I i II stopnia. W swoim wykładzie prowadzący uwzględnił takie zagadnienia jak: rodzaje pamięci, proces użycia pamięci, efektywność i cechy pamięci. Zaproponował ćwiczenia pamięciowe o ciekawych nazwach: Snake (gra melodyczna, rytmiczna harmoniczna), muzoFotka (dyktando fotograficzne), Datalajzer (znajdź i zapamiętaj różnice-szczegóły), Memory (gra pamięciowa), TONACJADa¹ (pamięć a¹, brzmienie i rozpoznawanie tonacji). Druga część wystąpienia poświęcona była barwie dźwięku. Dr T. Kienik zwrócił uwagę na różnice w kształceniu instrumentalistów i ich wrażliwość na barwę dźwięku. W tej części uczestnicy mogli wziąć udział w ćwiczeniach barwowych: „Barwowo-daję-słowo” (słowny opis barwy dźwięku), PorównyBarwka (słuchanie, porównywanie barwy, instrumentarium, atmosfery akustycznej), Zasłuchanie...

(słuchanie, określanie barwy, instrumentarium, atmosfery akustycznej), Kol-orkestra (rozpoznawanie barw orkiestry), KomPresja! (ocena jakości nagrań MP3).

W wystąpieniu zatytułowanym *Umysł muzyczny w działaniu na lekcji kształcenia słuchu – od percepcji do operacji myślowych* dr Magdalena Grajter z Akademii Muzycznej w Łodzi zwróciła uwagę na sferę działania naszego systemu poznawczego, która wiąże się z obcowaniem z muzyką. Prowadząca wyjaśniła pojęcia audiacji, kategoryzacji percepcyjnej i pojęciowej, rozróżniła fazy recepcji sensorycznej i percepcji, podała przykłady operacji myślowych w kontekście umysłu muzycznego. Zapoznała uczestników z koncepcją dwojakiemu rodzajowi reprezentacji melodii według J. Bamberger: reprezentacją figuralną, czyli ciągiem obiektów odpowiadających kolejnym dźwiękom melodii, i reprezentacją formalną, którą tworzy zestaw obiektów uporządkowanych według wysokości. W drugiej części swojego wystąpienia dr M. Grajter dokonała prezentacji i przeglądu najciekawszych amerykańskich podręczników do kształcenia słuchu. Wśród omówionych przez prelegentkę pozycji znalazły się: *Elementary training for Musicians* Paula Hindemitha (Schott 1949), *Aural Skills in Context. A Comprehensive Approach to Sight Singing, Ear Training, Keyboard Harmony and Improvisation* Evana Jonesa i Matthew Shaftela z Juan Chattah (OUP 2014), *Ear Training for Twentieth-Century Music* Michaela L. Friedmanna (Yale University Press 1990).

Z kolei wykład dr Grażyny Draus z UMFC w Warszawie *Słuch harmoniczny – kształcenie, problemy, pomysły* dotyczył jednego z najistotniejszych i, jak się wydaje, najbardziej skomplikowanego aspektu słuchu muzycznego – słuchu harmonicznego. Według psychologów zajmujących się rozwojem słuchu muzycznego, rozwija się on najpóźniej (ok. 13–15 roku życia), wymaga bowiem zdolności do analizowania i strukturalizowania. Jednakże, jak wykazuje praktyka, słuch harmoniczny jest immanentnym elementem muzykalności, zatem „czułość” na harmonikę jest wrodzona i zauważalna już u kilkuletnich dzieci. Zdaniem referentki rozwijanie tejże naturalnej predyspozycji powinno towarzyszyć edukacji muzycznej już od pierwszego etapu nauki, by na poziomie szkoły średniej możliwe było ukierunkowanie kształcenia na uświadamianie procesów harmonicznym zachodzących w muzyce i ich wykorzystywanie w interpretacji artystycznej i działaniach twórczych. Kształcenie słuchu harmonicznego wydaje się najtrudniejszym elementem dydaktyki, wymaga cierpliwego i konsekwentnego postępowania nauczyciela oraz nieustającego poszukiwania skutecznych metod. Podczas wystąpienia dr Draus zostały zaprezentowane ćwiczenia rozwijające słyszenie harmoniczne, a także propozycje pracy z uczniami przy wsparciu przykładów z literatury muzycznej, z uwzględnieniem różnych rodzajów faktury muzycznej.

W prezentacji pt.: *Multimedia w nauczaniu harmonii* Daniel Dramowicz, Wizytator CEA i nauczyciel PSM I i II st. w Olsztynie, zaznajomił uczestników z podstawą programową przedmiotu harmonia jako inspiracją do stosowania różnorodnych środków dydaktycznych. Następnie ustosunkował się do badań ewaluacyjnych CEA i Raportu o stanie szkolnictwa muzycznego II stopnia opracowanego przez Instytutu Muzyki i Tańca w kontekście środków dydaktycznych niezbędnych do nauczania harmonii. Przy pomocy szczegółowego wykazu zaprezentował zebrany „pracownię marzeń”, w której znalazły się laptopy z odpowiednim oprogramowaniem, klawiatury midi, słuchawki, instrument

klawiszowy połączony kamerą z rzutnikiem multimedialnym, ekran, tablica z pięciolinią, sprzęt odtwarzający, drukarka, kserokopiarka i epidiaskop elektroniczny.

Problem zarządzania wiedzą w szkole artystycznej poprzez modyfikowanie programów nauczania Daniel Dramowicz poruszył w swoim kolejnym wystąpieniu. Podkreślił znaczenie wymagań edukacyjnych z danego przedmiotu, które są spójne z wymaganiami wstępnymi uczelni artystycznych w Polsce. W dalszej części swojego wykładu przypomniał nauczycielom zadania dyrektora w zarządzaniu wiedzą w szkole artystycznej. Poruszył również problematykę działania sekcji przedmiotowych w szkołach artystycznych oraz odpowiedzialność nauczycieli za proces dydaktyczny.

Wątek motywowania i oceniania uczniów został poruszony w ostatnim wykładzie Daniela Dramowicza. Prelegent udzielił odpowiedzi na pytanie: Co oceniamy w szkole muzycznej według rozporządzenia MKiDN o ocenianiu, wewnątrzszkolnego systemu oceniania i przedmiotowego systemu oceniania. Podzielił się również własnymi obserwacjami z pracy w charakterze wizytatora CEA, stwierdzając, że na lekcjach oceniana jest najczęściej pracowitość, talent, czas poświęcony na opanowanie materiału, a nawet piękne oczy. Następnie zaprosił uczestników do dyskusji na temat: Jak zachęcać uczniów do nauki przedmiotów ogólnomuzycznych?

Pierwszy dzień Konferencji zakończyły dwa wystąpienia Marka Dyżewskiego z Wrocławia. W pierwszym wykładzie zatytułowanym *Muzyka w przestrzeni – przestrzeń w muzyce* poruszono zagadnienia proporcji liczbowych ukrytych w budowlu Villa Rotonda Andrea Palladio. Stosunki liczbowe wynikające z wymiarów westybuli i portyków można scharakteryzować odpowiadającymi im interwałami. Przykładowo stosunek szerokości westybuli do szerokości portyków odpowiada oktawie, szerokość portyków do długości westybuli to z kolei tercja wielka. W dalszej części wykładu opisano przestrzenie, w jakich wykonywano pierwotnie symfonie Józefa Haydna: wymiary sali w pałacu Esterhazych w Eisenstadt oraz sali pałacu w Esterhazie. Podano także wymiary sal koncertowych o najlepszej akustyce: Hanover Square Rooms, Kings Theatre oraz lipskiego Gewandhausu.

Drugi wykład Marka Dyżewskiego *Musica Sacra Poloniae Semper Fidelis* związany był z 1050. rocznicą Chrztu Polski. Prowadzący ukazał, że pieśni religijne i ich teksty, godzą miłość do Ojczyzny z miłością Boga. Szczególne miejsce w swoim wystąpieniu prelegent poświęcił *Bogurodzicy* jako pieśni pełnej artyzmu, rdzennie polskiej, a zarazem zakorzenionej w tradycji chrześcijańskiej.

W drugim dniu Konferencji otworzyła Joanna Tomkowska z PSM I i II st. w Olsztynie lekcją pokazową rytmiki dla klasy II cyklu sześcioletniego PSM I stopnia. Prowadząca zaproponowała ćwiczenia pomagające opanować triadę harmoniczną w gamie C-dur. Jako pomoc dydaktyczną wykorzystwała łupinki orzecha włoskiego, którymi dzieci wykonywały ostinato rytmiczne towarzyszące piosence *Wiewióreczka*. W dalszej części lekcji dzieci ćwiczyły rozpoznawanie trójdźwięków, w tym celu poruszały się po całej sali zgodnie z charakterem muzyki. Po usłyszeniu trójdźwięku durowego kładły swoje łupinki na określonym miejscu (w dziupli); kiedy usłyszały trójdźwięk molowy siadały na podłodze z łupinkami w dłoniach (nie znalazły dziupli). Po zaśpiewaniu gamy C dur dzieci budowały trójdźwięki na stopniu I, IV i V, wykonywały je głosem, a następnie za pomocą sztabek dźwiękowych. Lekcja zawierała również elementy aktywnego słuchania

na przykładzie utworu Léo Delibes'a *Musique des automates* z baletu *Coppelia*. W trakcie słuchania utworu uczniowie uczestniczyli w zabawie ilustrującej zachowanie wiewiórki poprzez realizację wartości rytmicznych łupinkami orzecha. Na zakończenie zajęć Joanna Tomkowska nauczyła dzieci tańca rumuńskiego *Alunelul* – Orzeszek.

Z kolei Beata Maria Michniewicz z PSM I i II st. w Suwałkach przeprowadziła lekcję pokazową kształcenia słuchu dla klasy III cyklu sześcioletniego PSM I stopnia. Tematem było określanie interwałów – odległości muzycznej między dźwiękami z wykorzystaniem zestawu pomocy magnetycznych *Bomba i moc*. Bohaterem ćwiczeń autorstwa Beaty Michniewicz o nazwie *Bomba i moc* jest smok Seweryn, który skacze po kamieniach – nutach, pokonując odległości sekund, tercji i kwart, w górę lub w dół. Przeskakując określone odległości, mija całe tony i półtony, których odpowiednikiem w grze są niebieskie kulki imitujące moc i żółte określane jako bomby. Gdy smok połknie niebieską kulkę mocy robi się wielki, a odległość, którą pokonał, może być sekundą wielką, tercją wielką lub kwartą zwiększoną. Gdy pomiędzy dźwiękami pojawi się półton naturalny, oznacza to, że smok trafił na bombę, stracił moc, a odległość, którą pokonał, może być sekundą małą, tercją małą lub kwartą czystą. Uczniowie wykonują ćwiczenie wg zasady „krok po kroku” – z zachowaniem kolejności działań: zamalowują nuty – kamienie na kolor czarny, sprawdzają z klawiaturą, czy między dźwiękami pojawia się półton naturalny, czyli bomba, czy całe tony – moc, i zamalowują określone miejsca nad pięciolinia na kolory żółty dla półtonu, niebieski dla całego tonu. Następnie sprawdzają, ile stopni pokonał smok, skacząc z dźwięku-kamienia w górę lub w dół, i wpisują w określone miejsce pod pięciolinia oznaczenie interwału (2> 2, 3>, 3, 4, 4<), kolorują wg własnego pomysłu pozostałe elementy ćwiczenia, przedstawiają własną wersję przygody smoka Seweryna. Ćwiczenie działa na wyobraźnię dziecka, ułatwia skojarzenie proporcji i różnic między interwałem wielkim i małym, czystym i zwiększonym. Zdaniem autorki wizualizacja ćwiczenia, możliwość dotykania i przymocowywania na tablicy poszczególnych elementów i ich kolorystyka sprawiają, że uczniowie sami dopominają się o ćwiczenia. Proces określania odległości staje się bardzo prosty i oczywisty, a całą uwagę przyciąga zabawa, wymyślanie przygód, kryjówek smoka i różnorodnych przeszkód, które w swojej wędrówce musi pokonać. Przy stosowaniu tego ćwiczenia wykorzystywane są atrakcyjne pomoce dydaktyczne; plansze, zeszyty ćwiczeń, kolorowe obrazki.

Drugą lekcję pokazową kształcenia słuchu Beata Maria Michniewicz przeprowadziła z grupą uczniów klasy IV cyklu sześcioletniego. Temat związany z zagadnieniami rytmicznymi został zrealizowany przy pomocy różnorodnych ćwiczeń opartych na przykładach z literatury muzycznej. Zadaniem uczniów było ułożenie rytmu i melodii z gotowych elementów – taktów we właściwej kolejności.

Wątek dorastania dzieci zdolnych w swoim wykładzie poruszyła prof. dr hab. Anna Izabela Brzezińska z Instytutu Psychologii UAM w Poznaniu. Pierwsza część wykładu dotyczyła szans i zagrożeń dla rozwoju w czasach wielkich zmian. Wśród zagrożeń zostały wymienione: zagubienie w świecie wartości, zagubienie w nadmiarze propozycji, rozproszenie aktywności, nadmierna koncentracja na „korzystaniu z okazji”, wiedza chaotyczna, zaprzeczanie zmianom i opór wobec zmian. Natomiast szanse według prof. Brzezińskiej to duże pole do działania, wiele okazji do zdobywania wiedzy, uczenie się dokonywania

wyborów, nabywanie elastyczności w działaniu, uczenie się rozwiązywania konfliktów. Autorka zdiagnozowała problem odroczonej dorosłości, który może być implikowany przez nieskuteczność oddziaływań rodziny i szkoły. Następnie zwróciła uwagę na istotną rolę zaspokajania potrzeb: uniwersalnych (relacji, autonomii i kompetencji), specyficznych dla etapu rozwoju i specjalnych (związanych ze zdolnościami i deficytami) dla kształtowania się tożsamości na poszczególnych etapach dorastania. Zdaniem prof. Brzezińskiej podstawowym warunkiem rozwoju jest równowaga obciążeń i systemu wsparcia w stosunku do możliwości dziecka; im większe kompetencje i możliwości, tym większe powinny być wymagania, ale trudne zadania wspierają rozwój tylko wtedy, gdy towarzyszy im: wiara w siebie, nadzieja na sukces i pewność uzyskania wsparcia z otoczenia. Jakość startu w dorosłość zależy od tego, jak oddziałuje środowisko wychowawcze i jaka jest rola dorosłego jako osoby znaczącej w życiu młodego człowieka. W efekcie można zaobserwować różne rodzaje tożsamości u osób dorosłych: tożsamość rozproszoną, związaną z opóźnieniem podjęcia roli dorosłego, tożsamość moratoryjną, towarzyszącą odroczonej dorosłości (poszukiwacz, słomiany ogień) związaną z brakiem okazji do podejmowania zobowiązań, tożsamość nadaną, będącą wynikiem ścisłej kontroli, braku przyzwolenia na własne poszukiwania nastolatka, wreszcie tożsamość osiągniętą, cechującą dorosłych – spełnionych, zadowolonych i optymistów.

W ostatniej części konferencji Joanna Tomkowska wygłosiła wykład na temat ćwiczeń słuchowych i ruchowych z dziećmi z klas I–III PSM I st. W swoim wystąpieniu zaproponowała zestaw ćwiczeń z wykorzystaniem różnych aktywności i form pracy: śpiewanie, granie na dzwoneczkach chromatycznych, zabawy taneczne. Według prowadzącej aktywne uczestnictwo w słuchanym utworze poprzez jednoczesną jego realizację powoduje wzmocnienie zaangażowania ucznia. Dodanie dodatkowej melodii nie występującej w utworze pozytywnie wpływa na rozwój słuchu harmonicznego, a improwizacja pobudza inwencję twórczą. Zaproponowane zostały również zabawy z chustą animacyjną związane z rozpoznawaniem grup rytmicznych i trójdźwięków. Następnie autorka przedstawiła układ choreograficzny do utworu B. Smetany *Weltawa* z wykorzystaniem folii malarskiej, który został wykonany przez chętnych nauczycieli. Wystąpienie Joanny Tomkowskiej ukazało możliwości stosowania bardzo różnych metod aktywizujących ucznia i każdy z uczestników wykładu mógł wybrać coś przydatnego dla siebie.

Rola wyobraźni w nauczaniu kształcenia słuchu i nowatorskie metody w szkole muzycznej I stopnia z wykorzystaniem i prezentacją autorskich pomocy dydaktycznych to tytuł wykładu Beaty Marii Michniewicz. W trakcie wystąpienia prowadząca zaprezentowała bardzo bogaty zbiór pomocy dydaktycznych. W *krainie pięciu linii* to zestaw do nauki położenia nut na pięciolinii składający się z zeszytu ćwiczeń, maty interaktywnej i tablettów manipulacyjnych (połówki, ćwiartki). Tablica magnetyczna „sąsiedzi” – interwały służy do nauki interwałów przez zabawę. Każdemu z interwałów przydzielone jest hasło dźwiękowe, które charakteryzuje sąsiada, np. jego wygląd, cechy charakteru, wykonywane czynności, zawód. Krótki opis muzyczny ma ścisły związek ze współbrzmieniem. Obydwa te elementy mają współgrać i działać na różne zmysły, rozbudzać wyobraźnię dziecka, a tym samym ułatwiać zapamiętywanie, np. Pani Pryma: nie lubi wychodzić z domu, charakteryzuje ją powtórzony dźwięk, który brzmi jak pukanie do drzwi. W dalszej części

wykładu nauczyciele mieli okazję zobaczyć zestaw magnesów do tablicy magnetycznej *Bomba i moc*, które służą do określania odległości między dźwiękami. Największym zainteresowaniem jednak cieszyło się domino gamowe. Jest to zestaw 36 kart, z których każda podzielona jest na cztery pola. Umieszczono w nich nazwy literowe i solmizacyjne dźwięków. Nazwy literowe uwzględniają zróżnicowanie oktaw – od oktawy wielkiej i małej w kluczu basowym poprzez razkreślną, dwukreślną do trzykreślną w kluczu wiolinowym oraz alteracje chromatyczne (podwyższenia i obniżenia dźwięku). Zadaniem ucznia jest łączenie w pary nazw solmizacyjnych i literowych. Karty pozwalają na utrwalenie zasady, że nazwy literowe mogą ulegać zmianie, natomiast nazwa solmizacyjna zostaje bez zmian, np.: dźwięk może nazywać się *f*, *fis* lub *fes*, zaś nazwa solmizacyjna do wszystkich tych dźwięków brzmi jednakowo – *fa*. W zabawie uczeń musi wykorzystać wszystkie karty i zdobyć jak najwięcej punktów. Karty układamy pionowo, nie możemy ich odwracać. Ćwiczenie rozwija refleks, tempo spostrzegania, kojarzenia oraz pamięć. Karty można układać indywidualnie bądź w zespole, co stanowi dodatkowo element integrujący klasę. Wśród uczestników przeprowadzono konkurs na najsprawniejsze ułożenie domina; zwycięzca otrzymał zestaw jako nagrodę.

Na zakończenie konferencji ćwiczenia słuchowe z uczniami PSM I i II st. w oparciu o literaturę muzyczną różnych epok zaprezentowała Kierownik Konferencji, Urszula Kozłowska. Wśród zaprezentowanych przykładów pojawiły się bardzo ciekawe nagrania i aranżacje znanych utworów połączone z pytaniami o obsadę, przebieg harmoniczny, charakterystyczny interwał, metrum, schemat rytmiczny.

W podsumowaniu konferencji, którego dokonał Kierownik naukowy Konferencji i Starszy Wizytator CEA Regionu Wielkopolskiego, Artur Matejuk, podkreślone zostało to, że podczas wystąpień uczestnicy mogli zapoznać się z nowymi, interesującymi, twórczymi metodami pracy, a także konkretnymi ćwiczeniami opartymi na literaturze muzycznej różnych epok oraz muzyce jazzowej i rozrywkowej. Efektem Konferencji jest niewątpliwie podnoszenie poziomu nauczania i kwalifikacji nauczycieli pracujących w szkołach muzycznych, a także inspiracja do własnych poszukiwań w zakresie metodyki i pedagogiki muzycznej. Kierownik Urszula Kozłowska podziękowała za rosnące zainteresowanie Konferencją i zaprosiła wszystkich uczestników na kolejną edycję w przyszłym roku.

